

NOTICIARI DEL CENTRE

- El dia 25 de setembre ha estat inaugurada l'exposició sobre el *Centre Cívico-Comercial de Reus*, projectat sobre els terrenys de l'antiga estació del Nord.

NOTICIARI COMARCAL

- Tal com ja s'havia anunciat, els passats dies 5 i 6 de setembre van tenir lloc a la ducal vila de Montblanc les Festes Populars de Cultura *Pompeu Fabra* 1970. Són de destacar el concert de Massa Coral i Orgue a càrrec de la Coral Sant Jordi i de Montserrat Torrent, efectuat a 2/4 d'onze de la nit del dissabte dia 5, a l'església de Santa Maria la Major, i l'acte literari en el marc de Sant Miquel, on tingueren lloc les III Corts Catalanes, convocades a Montblanc. L'acte començà amb unes paraules del President Honorari del Museu Arxiu; a continuació, el senyor Joan Triadú parlà de la labor cultural feta per Omnium Cultural durant l'any que precedia les festes; després, el senyor Miquel Coll i Alentorn, sobre «Efemèrides històriques de les Corts Catalanes a Montblanc». Va fer la cloenda de l'acte l'Alcalde de la vila, el senyor Josep Gomis i Martí.
- El 28 de setembre ha tingut lloc, a la plaça de Braus de Tarragona, un Concurs de Castells amb participació de les colles de l'Arboç, Barcelona, Tarragona, Valls, Vilafranca, i el Vendrell. Després de les tres rodes queda campiona la dels Nens del Vendrell.
- La colla sardanista «Rosa de Reus» ha organitzat l'Aplec a l'esplanada del Santuari de Misericòrdia, celebrat el 27 de setembre.

ALERTA AMB L'IDIOMA

per Ramon Amigó

Parlarem encara de l'ús —del mal ús— de la lletra **h**, que vam dir que calia rebutjar si anava combinada amb la **c**. Vam posar uns exemples d'aquesta combinació inadmissible a final de paraula, amb so de **k**.

També cal que la rebutgem al començament o al mig d'una paraula. En aquestes posicions se sent sovint deformat el so que aquella combinació de lletres intenta de representar. No ha d'ésser igual el so inicial de la paraula Chicago que el de la paraula Xerta. La **ch** anglesa de Chicago o de Chamberlain sona com la **ch** castellana de Chamartín o Chinchilla, mentre que Xerta cal que soni com la **ch** francesa de Champagne, Chartres...

Cal diferenciar aquests dos sons que s'han anat confonent per influència del castellà i perquè aquesta llengua només posseeix el primer, el de Chamartín, i no té el de Xerta, Champagne.

El primer, el so més dur de la **ch** castellana o anglesa, cal que el representem per **tx**: Coratxà (Baix Maestrat), Betxí (la Plana Baixa), Marratxí (Mallorca), i també al final de paraula: Urtx (Cerdanya), Felanitx, Fornalutx (ambdós a Mallorca).

En canvi, el so suau, el de Chartres, correspon a una **x** al principi de paraula: Xerta (Baix Ebre), Xiva (Ports de Morella), Xodos (Tinença d'Alcalatèn), Xirivella (Pla de Quart), Xixona. O darrera consonant: Vilamarxant (Camp de Túria), Barxeta (la Costera). O correspon a una **ix** darrera vocal altra que **i** o **u** formant diftong: Queixàs (Empordà), Queixans (Cerdanya), Carcaixent (Ribera Alta), Tuixén (Alt Urgell), l'Alaixar (Camp).

La nomenclatura oficial adesiara coincideix amb la manera correcta; però la majoria de les vegades reemplaça la nostra **tx** per **ch** i la nostra **x** per **ch** també o per **j**.

Cal que ens repetim, fins i tot en un tema tan elemental: la presència de la **ch** no és mai correcta, ni quan correspon a un so de **tx** o de **x**, ni quan equival, al final, a un de **k**.

Però, alerta! Respectarem la **ch** a les paraules estrangeres, quan la portin en l'idioma del país on corresponen: Belchite, Châlons, Cham, Manchester...

Tot i que escriurem Xina, o Xangai, Catxemiara o Txèkhov, etc., que corresponen a unes zones idiomàtiques que tampoc no usen la **ch**, perquè no se serveixen del nostre alfabet.